

I MENE SE PITA!

Preporuke za uključivanje vijeća učenika u donošenje odluka
koje se tiču učenika u kriznim situacijama i izvan njih

I MENE SE PITA!

Naslov publikacije:

Preporuke za uključivanje vijeća učenika/ica u donošenje odluka koje se tiču učenika/ica u kriznim situacijama i izvan njih

Autori/ce:

Maša Cek
Sunčica Damjanović
Marin Čapan

Pravopisno savjetovanje: RUSALKA, obrt za prevoditeljske usluge

Fotografije: Dječji kreativni centar DOKKICA

Grafičko oblikovanje: MADHOUSE (VM dizajn j.d.o.o.)

Ova publikacija izrađena je u sklopu projekta „I mene se pita! - glas Vijeća učenika u vrijeme COVID-19“.

Projekt provode Udruga “Delta”, Mreža mladih Hrvatske, Centar za građanske inicijative Poreč, Dječji kreativni centar “DOKKICA” i Info zona. Projekt je podržan s € 4.997,18 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru Europskog gospodarskog prostora i Norveških grantova.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost partnera (Udruga “Delta”, Mreža mladih Hrvatske, Centar za građanske inicijative Poreč, Dječji kreativni centar DOKKICA i Info zona) i ne odražava nužno stavove država donatora/ica i Upravitelja Fonda.

I MENE SE PITA!

Preporuke za uključivanje vijeća učenika/ica u donošenje odluka koje se tiču učenika/ica u kriznim situacijama i izvan njih

S

7

Recenzija istraživačkog izvještaja "Ispitivanje rada vijeća učenika u uvjetima povezanim uz bolest COVID-19 u 2020. godini"

A

D

11

Zaključak istraživanja

R

Ž

13

Preporuke za uključivanje vijeća učenika/ica u donošenje odluka koje se tiču učenika/ica u kriznim situacijama i izvan njih

A

J

16

Vodič za osnaživanje vijeća
učenika/ica tijekom krize
COVID-19

24

O partnerima

26

Prilozi

Svjedočimo vremenu velikih izmjena u odgojno-obrazovnim politikama s obzirom na pandemiju COVID-19. **Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 vezano za rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola u školskoj godini 2020./2021.**, kao i **Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanim s bolesti COVID-19 u pedagoškoj/školskoj godini 2020./2021.** nisu prepoznali ulogu onih čije obrazovanje i dobrobit pandemija najviše ugrožava – učenika/ica. Dosadašnja istraživanja pokazuju kako učenici u Hrvatskoj osjećaju da se njihov glas prilikom donošenja odluka u školi slabo čuje (Schultz i sur., 2016), a na nacionalnoj razini ne postoje podaci o tome kako učenici/ice vide odgojno-obrazovni proces u uvjetima pandemije COVID-19, niti podatak o tome da su sudjelovali u procesu donošenja *Uputa i Modela*.

Udruga "Delta" je s partnerima Dječji kreativni centar Dokkica, Info zonom Split, Centrom za građanske inicijative Poreč i Mrežom mladih Hrvatske **razvila preporuke** prema dosadašnjem iskustvu u radu s učenicima/ama osnovnih i srednjih škola te prema **upitniku i fokusnim grupama**, provedenima 2021. godine u okviru istraživanja koje ispituje razinu participacije vijeća učenika/ica u pandemiji COVID-19 u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Kako bismo u kriznim situacijama omogućili bolje funkcioniranje škola, potrebno je uspostaviti jasnu ulogu učenika/ica u donošenju odluka koje se na njih odnose, odnosno treba odmah prionuti na usavršavanje modela vijeća učenika/ica kao temeljnog oblika prava na participaciju.

Jedino je uhodan i funkcionalan sustav sposoban na prilagodbu u pandemijskim i drugim kriznim uvjetima.

Učenici/ice su putem upitnika i fokusnih grupa predlagali unaprjeđenja koja se tiču rada vijeća učenika/ica, i to ne samo u trenutku pandemije, već i u općenitom radu Vijeća, što smatraju prioritetom, a zatim i preduvjetom za funkcioniranje rada vijeća u kriznim situacijama.

Iz tog razloga preporuke za rad vijeća sadrže općenite preporuke koje će se primjenjivati i u kriznim situacijama u prilagođenom obliku – *online*.

Smatramo važnim da, nakon što su se učenici/ice uključili u istraživanje i izrekli za njih najvažnije prepreke za rad Vijeća, a koje se ne odnose samo na pandemiju, te informacije uključimo u preporuke. Na taj im način želimo omogućiti ne samo da se njihov glas čuje već i uvaži.

Recenzija istraživačkog izvještaja

Sveučilište u Rijeci

Filozofski fakultet

Odsjek za pedagogiju

Izv. prof. dr. sc. Bojana Čulum Ilić

Sveučilišna avenija 4

HR - 51000 Rijeka

tel + 385 (0) 51265711

email bculum@ffri.hr

MB znanstvenika: 273393

Belveder 5

HR - 51215 Kastav

mob + 385 (0) 91 5425774

Udruga "Delta"

Blaža Polića 2/IV

HR 51000 Rijeka

Rijeka, 22.03.2021.

Predmet: Recenzija istraživačkog izvještaja "Ispitivanje rada vijeća učenika u uvjetima povezanim uz bolest COVID-19 u 2020. godini"

Udruga "Delta" obratila mi se sa zamolbom za izradu recenzije istraživačkog izvještaja "Ispitivanje rada vijeća učenika u uvjetima povezanim uz bolest COVID-19 u 2020. godini", što sam rado i prihvatila.

S obzirom da se posljednje desetljeće aktivno bavim radom s mladima u *znanstveno-istraživačkom* (projekti, objavljeni radovi, knjige), *nastavnom* (kolegiji iz područja rada s mladima i trendova u visokom obrazovanju na diplomskoj i poslijediplomskoj doktorskoj razini, voditeljica programa cjeloživotnog obrazovanja "Mladi u suvremenom društvu"), *strukovnom* (projekti u suradnji s jedinicama lokalne/regionalne (područne) samouprave te odgojno-obrazovnim ustanovama i organizacijama, bila sam članica Radne skupine za definiranje rada s mladima pri Ministarstvu demografije, obitelji, socijalne politike i mladih i članica Savjeta za mlade RH (kao predstavnica akademske zajednice) i *aktivističkom* kontekstu, izuzetno mi je drago biti u prilici recenzirati spomenuti istraživački izvještaj koji u aktualnoj pandemijskoj situaciji, kakvu suvremena povijest ne pamti, progovara o vrlo važnom aspektu odgojno-obrazovnih politika u jednom širem kontekstu, odnosno pravima i obvezama učenika u užem smislu.

Kontekst izvještaja istraživanja

Izvještaj koji je predmetom ove recenzije nastao je u okviru projekta „*I mene se pita – glas vijeća učenika u vrijeme COVID-19*“, kojim se željelo ojačati zagovaračku uloga civilnog društva i vijeća učenika kao predstavničkog tijela učenika u praćenju i upravljanju odgojno-obrazovnim politikama u doba bolesti COVID-19, kao i naglasiti važnost vijeća učenika u pitanjima vezanima uz prava i obaveze učenika/ca. U tom smislu, provedeno istraživanje bilo je usmjereno ispitivanju i analizi uključivanja učenika u procese odlučivanja o pitanjima vezanima uz prava i obaveze učenika u školama, i to na razini cijele Hrvatske, a u dva vremenska perioda - drugom polugodištu školske godine 2019./2020. te prvom polugodištu školske godine 2020./2021. Projekt je proveden u partnerskom ozračju udruge „Delta“, Mreže mladih Hrvatske, Centra za građanske inicijative Poreč, Info zone Split, te Dječjeg kreativnog centra „Dokkica“ iz Osijeka, a podržan je s € 4.997,18 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru Europskog gospodarskog prostora i Norveških grantova. Podaci prikupljeni istraživanjem, osim za zagovaranje, iskoristili su se i za formiranje *Preporuka za uključivanje Vijeća učenika u donošenje odluka koje se tiču učenika u kriznim situacijama*. Na taj se način posebna pažnja usmjerila i na važnost provedbe relevantnih odredbi Zakona o odgoju i obrazovanju vezanih uz učeničku participaciju u školama, s naglaskom na još veću važnost takvih praksi u vrijeme bolesti COVID-19.

Organizacija istraživačkog procesa

Istraživački je proces podijeljen u šest osnovnih faza: (I) izrada dizajna istraživanja i pripadajućih instrumenata, (II) prikupljanje podataka koje je procesno realizirano u tri komplementarna smjera - prikupljanje inozemnih primjera praksi, prikupljanje podataka od strane predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova u Hrvatskoj, te prikupljanje podataka od strane predstavnika vijeća učenika odgojno-obrazovnih ustanova u Hrvatskoj, (III) obrada i analiza podataka, (IV) pisanje izvještaja, (V) izrada preporuka temeljenih na rezultatima istraživanja, te (VI) diseminacija rezultata i preporuka (koja tek slijedi).

Inozemni primjeri iz europskih zemalja prikupljali su se putem *Google Forms* ankete od 7. prosinca 2020. do 7. siječnja 2021. godine. Upitnik se sastojao od 5 kratkih pitanja na engleskom jeziku i činio kombinaciju pitanja zatvorenog i otvorenog tipa. Korišten je prigodni uzorak do kojega se došlo metodom snježne grude iz mreže postojećih suradnika/ca partnerskih organizacija na projektu, a ispunilo ga je ukupno 18 osoba i to kako slijedi: 9 predstavnika organizacija civilnog društva, 6 ispitanika predstavnika škola, 2 ispitanika predstavnika ostalih institucija (institucija visokog obrazovanja i istraživački centar) te 1 ispitanik na doktoratu u području koje okuplja predstavnike više srednjih škola. Prikupljeni su primjeri iz čak četrnaest europskih zemalja i to kako slijedi: Slovenija (3 ispitanika/ca), Latvija (2 ispitanika/ca), Italija (2 ispitanika/ca), Bugarska, Francuska, Grčka, Island, Gruzija, Mađarska, Portugal, Litva, Malta, Estonija i Češka.

Prikupljanje podataka od strane predstavnika (osnovnoškolskih i srednjoškolskih) odgojno-obrazovnih ustanova u Hrvatskoj provelo se koristeći ciljano izrađen instrument (anketni upitnik) naziva „*I mene se pita! - glas Vijeća učenika u vrijeme COVID-19*“ i to *online* pomoću LimeSurvey platforme, od 22. siječnja 2021. do 28. veljače 2021. godine. Poziv na istraživanje proslijeden je putem postojećih mreža odgojno-obrazovnih ustanova s kojima udruge koje projekt provode surađuju, uz podršku u diseminaciji na razini cijele Republike Hrvatske od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, kao i predstavnika lokalnih samouprava iz Istarske, Osječko-baranjske, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske županije i Grada Zagreba. Upitnik su ispunili predstavnici 303 odgojno-obrazovne ustanove, a sukladno danom uputu, ispunjavali su ga odgojno-obrazovni djelatnici zaduženi za koordiniranje rada vijeća učenika, odnosno drugi predstavnici ustanove koji su najbolje upoznati s radom vijeća učenika i/ili s njima usko surađuju, primjerice ravnatelji ili stručni suradnici. Upitnik je bio usmjeren ispitivanju rada vijeća učenika u dva vremenska perioda: drugom polugodištu školske godine 2019./2020. te prvom polugodištu školske godine 2020./2021.

Prikupljanje podataka od strane predstavnika vijeća učenika (osnovnoškolskih i srednjoškolskih) odgojno-obrazovnih ustanova u Hrvatskoj provelo se kombiniranim istraživačkim pristupom - kvantitativnim i kvalitativnim. Anketni upitnik istog naziva „*I mene se pita! - glas Vijeća učenika u vrijeme COVID-19*“, ali za učenike, proveo se *online* pomoću LimeSurvey platforme od 22. siječnja 2021. do 28. veljače 2021. godine. Poziv na istraživanje

i ovaj je put prosljeđen putem postojećih mreža odgojno-obrazovnih ustanova s kojima udruge koje projekt provode surađuju, uz podršku u diseminaciji na razini cijele Republike Hrvatske od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, kao i predstavnika lokalnih samouprava iz Istarske, Osječko-baranjske, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske županije i Grada Zagreba. Informacije o projektu i upitniku, kao i link za pristup upitniku poslani su odgojno-obrazovnim ustanovama koje su ga prosljedile učenicima, a moglo mu se pristupiti i putem online kanala (web stranica i društvene mreže) udruga koje provode projekt. Učenici su upitnik ispunjavali samostalno no nisu se mogli kontrolirati uvjeti s obzirom na različite modele obrazovanja povezanih s bolesti COVID-19 u različitim ustanovama, kao i situacija povezanih s prirodnim katastrofama (potres) koje su nažalost obilježile ovo razdoblje. Upitnik za učenike se također sastojao od kombinacije pitanja zatvorenog i otvorenog tipa, i odnosi se na jednako razdoblje kao i gore spomenuti, dakle, drugo polugodište školske godine 2019./2020. te prvo polugodište školske godine 2020./2021. Upitnik je ispunilo ukupno 342 učenika. Kako bi se dodatno ispitalo mišljenje učenika/ca, kao i prikupilo njihove prijedloge za poboljšanje rada vijeća učenika u uvjetima povezanim s bolesti COVID-19 i rada vijeća učenika općenito, provedeno je i kvalitativno istraživanje rada vijeća učenika usmjereno vrednovanju istog vremenskog razdoblja, i to kroz organizaciju fokusnih grupa. Ukupno je organizirano devet (9) fokusnih grupa i to kako slijedi: Osječko-baranjska županija (2 fokusne grupe, ukupno 10 sudionika), Primorsko-goranska županija (2 fokusne grupe, ukupno 10 sudionika), Istarska županija (2 fokusne grupe, ukupno 8 sudionika), Splitsko-dalmatinska županija (2 fokusne grupe, ukupno 10 učenika) te Grad Zagreb (1 fokusna grupa, ukupno 4 učenika).

Ukupna struktura i broj ispitanika u završnici izgleda ovako:

Postupak prikupljanja podataka	Struktura ispitanika	Broj ispitanika
Online upitnik 1 (inozemstvo)	mješana	18
Online upitnik 2 (HR ustanove)	predstavnici OŠ i SŠ	303
Online upitnik 3 (HR učenici)	učenici OŠ i SŠ	342
Fokusne grupe	učenici OŠ i SŠ	45
Ukupno ispitanika/sudionika istraživanja		705

Stručni i razvojni doprinos istraživanja i preporuka

Naslanjajući se na izložene rezultate provedenog istraživanja u samom izvještaju, evidentno je da je aktualna pandemijska kriza ostavila traga i na uspješnosti djelovanja vijeća učenika u osnovnim i srednjim školama u našem nacionalnom prostoru, ali i onom širem europskom. Imajući u vidu da rezultati upućuju na to da odgojno-obrazovne ustanove u promatranom razdoblju nisu ispunile minimum zakonske odredbe, čl. 71 Zakona o odgoju i obrazovanju koja uređuje rad vijeća učenika, važno ih je promatrati u širem kontekstu utjecaja na (ne) mogućnost participacije učenika u odgojno-obrazovnim procesima, što nosi sa sobom svojevrstu 'etiketu' onemogućavanja ostvarivanja prava učenika u odgojno-obrazovnom procesu, pa posljedično i opadanja demokratičnosti procesa (donošenja odluka) u školama. Imajući u vidu da je aktualna krizna situacija donijela brojne izazove u organizaciji i provedbi osnovnih odgojno-obrazovnih djelatnosti, ne iznenađuje da se na isti način preslikala i na ovaj aspekt djelovanja vijeća učenika. Međutim, istraživanje ukazuje na raznovrsne izazove u radu vijeća učenika koji se protežu već duži niz godina (primjerice neadekvatni prostorni i tehnički uvjeti, nedovoljna podrška koordinatorima, nejasne upute od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, nedostatak informacija, nedostatak komunikacije i dr.), pa se u tom smislu, relevantni akteri ne bi smjeli 'skrivati' iza isprika povezanih s pandemijom i otežanim uvjetima rada, s obzirom da ispitanici s obje strane (i predstavnici odgojno-obrazovnih ustanova i učenici) ukazuju na izazove odnosno poteškoće djelovanja koje datiraju na sceni već neko (duže) vrijeme. Pandemijska ih je samo, čini se, ogoljela i učinila vidljivijima.

Provedeno istraživanje, koliko je meni poznato, jedino je ove prirode trenutno u nacionalnom odgojno-obrazovnom prostoru, što ga čini posebno relevantnim u kontekstu ne samo tematiziranja njegova predmeta istraživanja, nego, možda još i važnije, promišljanja preporuka koje iz njega proizlaze. Preporuke za unapređenje rada vijeća učenika koje su utemeljene na empirijskoj bazi (pritom valja ponoviti da se radi o 303 predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova, 342 učenika članova učeničkih vijeća te dodatno 42 učenika koja su bila uključena u fokusne grupe) svakako bi trebali ozbiljno uzeti u obzir svi relevantni akteri odgojno-obrazovnog procesa, zbog čega se nadam da će rezultati ovog istraživanja, zajedno sa samim preporukama, biti adekvatno diseminirani i ciljano komunicirani prema prepoznatim ključnim akterima - Ministarstvu znanosti i obrazovanja te osnivačima osnovnih i srednjih škola, a onda putem spomenutih aktera i prema ravnateljima, samim nastavnicima odnosno koordinatorima vijeća i učenicima.

Završno mišljenje

Iako ovom istraživanju to nije eksplicitno u fokusu, smatram iapk važnim staviti ga u širi kontekst jedanog od ključnih izazova suvremenih odgojno-obrazovnih ustanova koji odnosi na pitanje kako škole mogu (bolje) odgajati i obrazovati učenike za njihovu sutrašnju ulogu autonomnih građana, koji bi svakako trebali posjedovati odgovarajuća znanja i vještine, ali isto tako i pozitivne stavove te aktivno sudjelovati u razvoju demokratskog društva. Bernstein (1996) i Arnot (2005) tako primjerice naglašavaju ulogu škole u stvaranju 'prostora' i procesa koji bi učenicima omogućili učenje i vježbanje svoje uloge građanina i svojih prava - osobno pravo na obrazovanje kako bi razvili naviku cjeloživotnog obrazovanja; društveno pravo da budu uključeni i vrednovani kao pojedinci i članovi zajednice i pravo sudjelovanja u odlukama koje se tiču njihova života. Mnogi se autori slažu kako je upravo aktivno građanstvo ideal kojem valja težiti u suvremenom društvu (T.H.McLaughlin, D. Miller, C.Wilkins, R.Griffith, D. Heather, K. Faulks), ali istovremeno naglašavaju kako je pojam građanstva apstraktan, nerazumljiv i beznačajan ukoliko se o njemu ne uči. Pretpostavka aktivnog sudjelovanja građana, koje će biti usmjereno na pozitivne promjene i unapređenje uvjeta života u zajednici, svakako su posebna znanja, vještine i vrijednosti koje, jednostavno, treba poučavati, učiti, usvajati i vježbati. Koordinirano i aktivno sudjelovanje učenika u vijeću učenika trebao biti jedan od takvih ilustrativnih primjera koji imaju potencijala oživotvoriti opisanu ulogu odgojno-obrazovnih ustanova i poučavati učenike ulogama aktivnog i odgovornog građanina kroz njihovu participaciju u procesima donošenja odluka.

Imajući u vidu da se provedeno istraživanje naslanja i na širi europski kontekst, i ovdje valja istaknuti da se učenička vijeća izvrsno naslanjaju i na aspekte europske politike prema mladima, odnosno pitanje aktivnog sudjelovanja mladih u (europskom) društvu. Europska politika prema mladima jasno oslikava očekivanu ulogu škole - škola nije samo institucija u kojoj mladi provode značajan dio svog života i pohađaju programe formalnog obrazovanja, već i mjesto na kojem se oblikuju mnogi njihovi pogledi i stavovi o životu. Škola stoga treba, prije svega, biti mjesto gdje će se demokraciji, odgovornom građanstvu i aktivnom sudjelovanju u zajednici učenici učiti kroz primjere i gdje će se njihovo sudjelovanje poticati, podržavati i smatrati djelotvornim.

S poštovanjem,

izv.prof.dr.sc. Bojana Ćulum Ilić

Zaključak istraživanja

Kako bi se ispitao rad vijeća učenika u uvjetima pandemije COVID-19 u 2020. godini, provelo se istraživanje koje je obuhvaćalo kvantitativan i kvalitativan dio. Proveden je *online* upitnik na koji su odgovorila 303 predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova, kao i 342 učenika/ice iz vijeća učenika/ica. U fokusnih grupama sudjelovalo je ukupno 45 učenika/ica iz osnovnih i srednjih škola Istarske, Osječko-baranjske, Primorsko-goranske i Splitsko-dalmatinske županije te Grada Zagreba.

Podaci provedenog *online* upitnika ukazuju na to da otprilike polovica ispitanih odgojno-obrazovnih ustanova nije održavala sastanke vijeća učenika/ica u drugom polugodištu šk. god. 2019./2020., a manji broj (15 – 25 %) niti u prvom polugodištu šk. god. 2020./2021.: prema predstavnicima odgojno-obrazovnih ustanova – njih 15 %, a prema predstavnicima vijeća učenika – čak njih 25 %. Bez obzira na to čija je procjena bliža stvarnom stanju, zabrinjavajuće je da najmanje jedna od deset odgojno-obrazovnih ustanova nije ispunila zakonsku odredbu čl. 71 Zakona o odgoju i obrazovanju, koja uređuje rad vijeća učenika/ica. Budući da je vijeće učenika/ica najvažnije predstavničko tijelo učenika/ica u školi, to upućuje na prijetnju demokratičnosti škola, nisku participaciju učenika/ica u odgojno-obrazovnim procesima, prijetnju ostvarivanju učeničkih prava, kao i prava na kvalitetno obrazovanje i zdravlje učenika u uvjetima povezanim s pandemijom COVID-19.

Nedostatak jasnih uputa za održavanje vijeća učenika/ica, koje je dalo Ministarstvo znanosti i obrazovanja, predstavnici/ice ustanova nedvosmisleno ističu kao glavnu prepreku u radu s vijećima učenika/ica u vrijeme pandemije COVID-19, bez obzira na to jesu li ili nisu uspješno organizirali barem jedan sastanak vijeća učenika/ica u 2020. godini. Također je ispitivanje potvrdilo da se dio ustanova u svojem radu susreće s neadekvatnim tehničkim i prostornim uvjetima, što je problem na koji se već godinama ukazuje.

Podaci također ukazuju na to da je potrebna dodatna podrška koordinatorima/icama vijeća učenika kroz edukaciju s primjerima dobre prakse i razmjenom iskustava u organizaciji rada vijeća učenika. Nadalje je potrebna i podrška nastavnom osoblju u komunikaciji s učenicima/ama, kao i ispitivanje mogućih razloga u podlozi uočene smanjene motivacije učenika/ica kako bi se moglo adresirati moguće teškoće s kojima su se učenici/ice suočili u novonastalim uvjetima.

Podaci, prikupljeni od samih učenika/ica kroz upitnik i fokusne grupe, ukazuju na nedostatak informacija i komunikacije s nastavnim osobljem i ostalim učenicima/icama, kao i potrebu za dodatnom pripremom i edukacijom učenika/ica o ulozima, pravima i obavezama vijeća učenika/ica. Rezultati fokusnih grupa pokazali su da problemi rada vijeća učenika/ica nisu povezani samo s pandemijom COVID-19, već je potreban sustavan rad na rješavanju niza prepoznatih izazova koji općenito narušavaju rad vijeća učenika/ica. Nužno je raditi na statusu vijeća učenika/ica u školi i kvaliteti povezane dokumentacije. Istaknula se i potreba jasnih uputa za rad vijeća učenika/ica te njihovo djelomično unificiranje na razini svih škola u Republici Hrvatskoj, kao i potreba za povećanjem kvalitete rada s učenicima/ama u samom procesu odabira predstavnika/ica vijeća učenika/ica i na prvom sastanku vijeća.

Prikupljene inozemne prakse ukazuju na to da je participacija učenika u odlučivanju o odgojno-obrazovnim politikama u vrijeme pandemije COVID-19 širi problem na kojemu je potrebno raditi na razini cijele Europske unije. Budući da se ondje takav rad kvalitetno nastavlja i u vremenima krize, pozitivni primjeri demokratskih škola u Litvi i Italiji dodatno naglašavaju važnost dobrog rada vijeća učenika/ica i jasnih pravila oko participacije učenika u donošenju važnih odluka.

Preporuke za uključivanje vijeća
učenika/ica u donošenje odluka koje
se tiču učenika/ica u

kriznim situacijama i
izvan njih

Preporuke Ministarstvu znanosti i obrazovanja

Preporuke za nadopunu dokumenta *Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanim s bolesti COVID-19*:

Podržati odgojno-obrazovne ustanove u uključivanju učenika/ica putem osnaživanja i educiranja učitelja/ica za rad s vijećima učenika/ica;

Donijeti jasan i jedinstven pravilnik o radu vijeća učenika/ica u Republici Hrvatskoj koji će uključivati i rad u kriznim situacijama te će obavezno sadržavati:

- jasan opis prava, obaveza i uloga vijeća učenika/ica;
- izbornu proceduru predstavnika razrednih odjela za vijeće učenika/ica i zamjenika/ice, u kojoj će kandidati morati obrazložiti svoju motivaciju i plan rada, na temelju čega će biti birani demokratskim putem;
- jasno propisane slučajeve u kojima zamjenik/ica predstavlja razred;
- minimalan broj sjednica koje se trebaju održati po polugodištu.

Pravilnik treba biti konkretan, koncizan i pisan jasnim jezikom, prilagođenim dobi učenika/ica te izrađen u suradnji s predstavnicima/ama vijeća učenika/ica.

Preporuke za škole

U tijeku kriznih situacija voditelj/ica vijeća osigurava redovitost rada i sastajanja vijeća učenika/ica putem digitalnih alata, imajući na umu primjenu dolje navedenih preporuka.

Ne ograničavati rad vijeća učenika/ica kurikulumom škole, već ga samo usmjeravati. Odnosno, ne striktno propisivati što će vijeće učenika/ica raditi određenu školsku godinu kako bi imalo autonomiju rada i reagiranja na trenutne potrebe učenika/ica.

Informiranje sveg nastavnog i stručnog osoblja (razredna i predmetna nastava) o važnosti i prednostima participacije učenika/ica, te usvajanje vještina za participativno uključivanje.

Jačanje kapaciteta učenika/ica za participativno sudjelovanje u radu škole kroz vijeće učenika/ica tako da se održi uvodna radionica o **pravima i ulozi vijeća**, pravilnicima i radu škole te važnosti učeničke participacije prije izbora predstavnika/ice razreda u vijeće učenika/ica.

Na satu razrednog odjela zajedno s učiteljem/icom i predstavnikom/icom razreda poticati raspravu i uključivanje svih učenika/ica razreda o temama važnima za njihov život u školi.

Voditelj/ica vijeća učenika/ica treba pratiti i prepoznavati različitosti koje postoje u školskoj zajednici, promatrati i ustanoviti načine na koje su pojedini učenici stavljeni u nepovoljniji položaj te planirati korake kojima se svim učenicima u razredu omogućava inkluzivna i ravnopravna participacija. Omogućiti i potaknuti sve predstavnike/ice da aktivno sudjeluju u radu vijeća učenika.

Voditelj/ica vijeća učenika/ica treba osigurati kanal za participaciju svih učenika/ica u školi (Platforma Teams ili sl. za javne prijedloge i kutija za anonimne prijedloge), te kod važnijih odluka/procesa/aktivnosti koji se tiču svih učenika/ica propitati sve učenike/ice putem anonimne ankete u suradnji sa stručnom službom škole. Voditelji/ice potiču vijeće učenika/ica na provođenje anketa među učenicima o njihovom mišljenju o određenim temama uz upotrebu digitalnih alata, koji olakšavaju prikupljanje i dijeljenje informacija o radu vijeća učenika/ica u školama tijekom pandemije.

Osigurati dio internetske stranice škole koji će biti posvećen vijeću učenika/ica za potrebe objava novosti i materijala te informacije o mišljenju vijeća učenika/ica o organizaciji rada odgojno-obrazovnih institucija i ostvarenju njihovih prava.

Voditi i javno objavljivati (na internetskoj stranici) dokumentaciju o radu vijeća učenika/ica kako bi svi učenici/ice imali dostupne informacije.

Voditelj/ica vijeća učenika/ica i ravnatelj/ica trebaju pružiti potporu vijeću učenika/ica u ostvarivanju njihovih ideja i projekata te pružiti učenicima povratnu informaciju škole o radu vijeća učenika/ica.

Voditelj/ica vijeća učenika/ica treba prijedloge i pitanja vijeća učenika/ica uputiti odgovornim tijelima škole te dostaviti povratne informaciju u razumnom roku. Predstavnici razreda trebaju redovito informirati svoj razred (na temelju zapisnika) na satu razrednog odjela o održanim sjednicama, raspravama, dobivenim informacijama te donesenim odlukama.

Vodič za osnaživanje vijeća
učenika/ica tijekom krize COVID-19

Informiranje učenika/ica o vijeću učenika/ica

Vijeće učenika/ica kao tijelo škole iznimno je važno u procesu donošenja odluka koje se tiču svih učenika/ica, jer zbog toga to tijelo i postoji. Kako bismo održali participaciju učenika/ica putem vijeća učenika/ica u vrijeme pandemije COVID-19, donosimo korisne savjete koje možete primijeniti u svojoj školi uz pomoć učenika i nastavnog, ali i nenastavnog osoblja.

Upute za postavljanje komunikacijskog kanala

Prvenstveno je bitno redovito održavati komunikaciju s vijećem učenika/ica, jer je vijeće poveznica sa svim ostalim učenicima/ama u školi. Ministarstvo znanosti i obrazovanja svim školama u Republici Hrvatskoj omogućilo je korištenje paketa licenci Microsoft Office 365 A1/A3, u kojem se nalazi i platforma Microsoft Teams. Taj program ima ključnu ulogu u održavanju komunikacije s učenicima/ama u okviru pojedinog predmeta, ali i s predstavnicima/ama razreda u sklopu vijeća učenika/ica.

Predlažemo da prema [ovim](#) vizualnim uputama stvorite tim "Vijeće učenika", u kojem ćete imati kanal "Rasprava" za diskusiju vijećnika/ica, kanal "Sastanci" za pokretanje svih virtualnih poziva za održavanje sastanaka vijeća učenika/ica i pohranu zapisnika s tih sastanaka u odjeljku "Datoteke", za što imate upute u iznad povezanom dokumentu, na stranici 15.

Važno je da u kanalu "General", koji se dobije uz svaki tim, za početak razgovora postavite uvodnu poruku o tome što je vijeće učenika/ica, koja je njegova uloga i važnost. Primjer takve poruke možete pronaći [ovdje](#), a također predlažemo da ju zakvačite na vrh razgovora tog kanala kako bi bila dostupna svakom članu tima u svakom trenutku. U tu smo uvodnu obavijest dodali i [poveznice na materijale](#) koji će im vam biti korisni za daljnji rad s vijećnicima/ama.

Komunikaciju s učenicima/ama održavajte redovito, na mjesečnoj razini putem sastanaka, ali i na tjednoj razini. Potaknite praksu reagiranja učenika/ica na poruke putem dostupnih emotikona kako biste bili sigurni da su svi učenici u vijeću zaista i vidjeli obavijest koju ste im poslali.

Savjeti za postavljanje posebnog odjeljka na stranici škole

Osim putem platforme Microsoft Teams, važno je da vijeće učenika u pandemiji COVID-19 održi i komunikaciju s ostalim učenicima škole putem službene internetske stranice škole. U svrhu toga predlažemo da se uz pomoć nastavnog osoblja informatičkog usmjerenja, koje ima pristup administrativnom sučelju za upravljanje internetskom stranicom škole, stvori dodatan odjeljak "Vijeće učenika/ica", gdje će se moći objaviti svi trenutni predstavnici razrednih odjeljenja koji su u vijeću. Usto bi taj odjeljak trebao biti otvoren i za vijećnike/ce kako bi mogli objavljivati važne obavijesti tijekom školske godine, ali i prenijeti svoje zapisnike sa sastanaka kako bi svi učenici/ice imali uvid u njihov rad i tako ostvarili nužnu transparentnost rada vijeća učenika/ica.

Unutar odjeljka "Vijeće učenika/ica" zgodno bi bilo postaviti i kratak obrazac u kojemu učenici/ice mogu osobno ili anonimno predati svoje prijedloge, pohvale, kritike ili ideje na rad Vijeća učenika/ica, što će dodatno pridonijeti participaciji ostalih učenika.

Upute za uređivanje internetske stranice škole koja koristi sustav CARNet Quilt CMS možete pronaći [ovdje](#).

Primjer stranice škole koja je kvalitetno odradila taj posao možete pogledati [ovdje](#).

Savjeti za tematski sat razrednog odjela o vijeću učenika/ica

Kako bi i Vaša škola u vijeću učenika/ica imala kvalitetne predstavnike koji su motivirani i željni rada, potrebno ih je informirati i uključiti od samog početka. Najbolje vrijeme za to je tijekom sata razrednog odjela kada učenicima/ama možete predstaviti što je to vijeće učenika/ica putem edukativnog videa, koji možete pronaći ovdje, kao i zanimljivih materijala, koje možete pronaći ovdje.

Također uvijek možete pozvati i učenike/ice iz vijeća učenika/ica kako bi ih ostali učenici mogli pitati pitanja koja ih zanimaju, jer se tako jednostavnije i brže mogu povezati s cijelim konceptom vijeća i osobama koje su njegovi članovi. Primjer takvih pitanja s kojima možete zainteresirati učenike možete pronaći u [Prilogu III](#).

Važno je da učenici znaju za postojanje vijeća kao tijela škole kako bi se mogli uključiti i proaktivno djelovati u svojoj zajednici.

Savjeti za podizanje motivacije i održivosti vijećnika/ica

Kriza, uzrokovana pandemijom COVID-19, osim na socijalne živote uvelike je utjecala i na naše mentalno zdravlje, o kojemu se početkom pandemije počelo sve intenzivnije govoriti. Neizvjesna budućnost velikom udjelu učenika sigurno je stvorila osjećaj tjeskobe, nesigurnosti, ali i depresije. Upravo je zato potrebno raditi na osnaživanju vijeća učenika/ica i održati motivaciju koju su učenici imali prije početka navedene krize. Kako bismo Vam ovdje pomogli, predlažemo da isprobate metode iz [ovog](#) priručnika, u kojemu na stranici 10 možete pronaći korisne savjete za osnaživanje rada vijeća, a na stranici 24 možete pronaći ideje za motivaciju vijećnika/ica.

No, kao i za druge stvari, učenici/ice najbolje uče putem primjera. Kako bi vijeće uvidjelo svoj položaj u društvu, važno je da ima poticaj donositelja odluka na čije je djelovanje usmjereno, a više o tome možete pročitati na stranici 21 u iznad poveznicom priloženom priručniku. Ako se vijeću osigura podrška u ostvarenju ideja koje su kvalitetne i navedene u planu rada vijeća, učenicima/ama će se povećati važnost vijeća u njihovoj percepciji i percepciji drugih učenika/ica škole, a za takav je cilj također pripremljeno nekoliko uputa koje možete pročitati na stranici 26 iznad poveznicom priloženog priručnika.

Načini planiranja i provedbe plana rada vijećnika/ica

Ulaskom u krizu, uzrokovanu pandemijom COVID-19, osim plana rada škole koji se morao mijenjati, i vijeće učenika/ica trebalo je promijeniti i prilagoditi svoj plan rada kako bi se fokusiralo na nove teme koje su važne za učenike/ice. Neke o tema koje bi se svakako trebale uzeti u obzir prilikom mijenjanja plana rada, a koje su proizašle iz provedenog istraživanja jesu: pitanje mentalnog zdravlja učenika/ica, načini osiguravanja sigurnosti učenika/ica u školama, naučiti kako učiti uz online alate i digitalnu nastavu te naučiti kako kvalitetnije i bolje organizirati svoje vrijeme kako bi uz školske obaveze učenici/ice mogli imati vremena za odmor i slobodne aktivnosti. Osim tih tema učenici/ice se mogu orijentirati prema poboljšavanju kanala putem kojih primaju provjerene i istinite informacije povezane s novostima o krizi COVID-19 te informirati koje nužne promjene trebaju predložiti na razini škole, grada ili županije kako bi poboljšali situaciju u kojoj se trenutno nalaze.

[U Prilogu II. nalazi se tzv. "Opći modul integracije"](#) u kojem je raspisano 10 koraka koji mogu pomoći Vama i vijeću za ostvarivanje ideja koje ste uključili u plan rada, pritom Vam davajući prostor za razvoj vještina i prevrednovanje rada koji ste odradili.

Suradnje vijeća učenika/ica s ostalim akterima u zajednici

Osim rada na školskoj razini, vijeće može djelovati i na široj lokalnoj, gradskoj, županijskoj, pa i nacionalnoj razini putem drugih tijela mladih kao što su Savjet mladih, Županijsko vijeće učenika i Nacionalno vijeće učenika. Kako biste uspjeli osnažiti svoje vijeće [primjerima dobre prakse, pripremili smo Prilog IV](#), u kojem smo tijekom istraživanja prepoznali škole koje su svojim proaktivnim djelovanjem poboljšale zajednicu u kojoj žive te time mogu biti primjer i Vašem vijeću kao motivacijski uzlet.

Prema [Zakonu o savjetima mladih](#), članovi učeničkih vijeća mogu se i kandidirati za članove savjeta mladih i njihove zamjenike.

Ideje i savjeti za provedbu izbora vijećnika/ica

Biranje predstavnika/ica razrednih odjela vrlo je važan dio cjelokupnog procesa vijeća. Veliko [istraživanje](#) portala srednja.hr pokazalo je zanimljive rezultate na koje biste trebali obratiti pažnju. Svakako Vas potičemo na diskusiju sa svakim razredom o tome tko se zaista želi kandidirati i koga su učenici odabrali da ih predstavlja u vijeću. Osim toga su najaktivniji i najzainteresiraniji od svih predstavnika i najkvalitetniji materijal za položaje predsjednika, zamjenika i zapisničara. Dodatna prednost može biti dugoročnost vijeća, tako da se učenici/ice motiviraju od početka svog osnovnoškolskog ili srednjoškolskog obrazovanja kako bi više godina sudjelovali u vijeću i tako dobili priliku i napredovati. Naravno, ako učenici/ice izgube interes za sudjelovanje nakon jedne godine, zasigurno ih nije dobro poticati da ostanu u vijeću, već je potrebno tražiti novog predstavnika/icu koji će htjeti raditi taj posao.

0 partnerima

[Udruga "Delta"](#) iz Rijeke od 2008. godine promiče kulturu aktivnog građanstva putem osnaživanja vještina i kompetencija mladih da budu proaktivni članovi zajednice, poticanja međusektorske suradnje u područjima povezanim s mladima te zagovaranja interesa i potreba mladih, kao i građanskog odgoja i obrazovanja. U svom radu Delta koristi informiranje, neformalno obrazovanje i utjecaj na javne politike, poštujući načela odgovornosti, jednakih mogućnosti i poštivanja različitosti.

[Centar za građanske inicijative Poreč](#) djeluje 20-ak godina kroz više od 100 projekata, usmjerenih na rad za postizanje poštivanja ljudskih/ženskih ljudskih prava te razvijanje sudioničke demokracije i aktivnog građanstva podržanih od lokalnih, nacionalnih i EU-fondova do privatnog sektora

[Mreža mladih Hrvatske](#) savez je udruga i broji 59 organizacija mladih i za mlade raznih područja djelovanja. Mreža mladih Hrvatske (MMH) prepoznata je kao nacionalno vijeće mladih kroz članstvo u Europskom forumu mladih te se od 2002. MMH bavi zagovaranjem kvalitetnih politika za mlade i osnaživanjem mladih za aktivnu ulogu u društvu. Kroz rad u stručnim radnim skupinama MMH pridonijela je stvaranju politika (Nacionalni program za mlade, Zakon o savjetima mladih...) te djelomičnoj implementaciji građanskog odgoja i obrazovanja u školskom sustavu. MMH je 2012. prepoznao NZRCD kao Centar znanja za područje djelovanja mladih. MMH duži niz godina radi na osnaživanju vijeća učenika unutar srednjih škola.

[Dječji kreativni centar DOKKICA](#) iz Osijeka već deset godina u svojoj redovnoj djelatnosti provodi odgojno-obrazovne programe za djecu u području kulture, dječjih prava, socijalnih usluga, prevencije nasilja, aktivnog očinstva... DOKKICA je jedna od 4 udruge koje su 2018. pokrenule inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u osječke osnovne škole te je potpisan sporazum s Gradom Osijekom za provođenje pilot-projekta OSIJEK TO GOO. Zahvaljujući promicanju provedbi dječje participacije DOKKICA je postala članom Savjetodavnog odbora za dječju participaciju pri UNICEF-u Hrvatska.

Prilozi

I. Kako započeti komunikaciju s učenicima/cama?

Ispod se nalazi poruka koju možete prilagoditi kao prvu poruku koju ćete poslati u glavni kanal komunikacije s Vijećem učenika/ca te bi bilo dobro da je „prikvačena“ na vrhu tako da su ove informacije učenicima/cama uvijek dostupne tijekom školske godine, a može se i nadograđivati tijekom godine.

Pozdrav dragi predstavnici razrednih odjela,

dobrodošli u MS Teams grupu za ovogodišnje Vijeće učenika/ca! :)

Vijeće učenika/ca je definirano člankom 71. Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koji možete pronaći [ovdje](#).

Ako ste novoizabrani vijećnik/ca slobodno se upoznajte prvo s time što je Vijeće učenika/ca putem edukativnost videa koji možete pronaći [ovdje](#).

Ako ste novi na MS Teams platformi, predlažem da pogledate video kako se možete kvalitetnije snaći na platformi [ovdje](#).

Ovogodišnji plan rada Vijeća možete pronaći [ovdje](#) (MJESTO ZA VAŠ LINK).

II. Opći modul integracije

Kako organizirati ideje vijeća učenika u 10 jednostavnih koraka

U nastavku se nalazi Opći modul integracije, dokument koji opisuje kako u 10 koraka realizirati bilo koju ideju iz plana rada. Namijenjen je voditeljima/icama vijeća učenika, kao i samim učenicima vijeća učenika koji ga mogu provoditi uz podršku voditelja/ice. Svaki korak detaljno je objašnjen s danim primjerom situacije na temu vršnjačkog online zlostavljanja.

Broj koraka	Ime koraka	Opis koraka	Primjer
I	TEMATIZACIJA	Odredite temu kojom se želite baviti	dječja prava
II	DETERMINACIJA	suzite temu na skupinu osoba kojom se bavite (mladi, učenici i sl.)	nasilje među vršnjacima
III	PRONALAZAK INFORMACIJA	pronađite korisne informacije putem kojih se možete više informirati o određenoj temi, konkretnim slučajevima koji na tu temu postoje i kako su te situacije bile riješile	pitanje zakona, postojanje dječje pravobraniteljice, školska statistika nasilja prema broju opomena, ukora i sl.
IV	IZRADA PLANA AKTIVNOSTI	Odredite konkretne aktivnosti koje želite poduzeti kako biste riješili navedenu situaciju	sastanak na kojem se određuje što se sve želi raditi po pitanju teme: organizirati predavanje dječje pravobraniteljice, zalagati se za mijenjanje ili nadopunu statuta škole, organizacija prosvjeda i sl.

V	PODJELA ZADATAKA	Kada imate konkretne aktivnosti koje morate provesti, najbolji način za realizaciju jest da ih podijelite međusobno. Provjerite postoje li preferencije oko određenih zadataka te trebate li se podijeliti u parove ili grupe kako biste lakše riješili zadatke.	učenici dijele projektne zadatke, čija je uloga za što, do kada, koliko i sl. – Mateo će kontaktirati dječju pravobraniteljicu i zamoliti za predavanje, Iva i Marta će dizajnirati plakate, Ivan i Marko će voditi kampanju na društvenim mrežama...
VI	AKCIJA	Sada je vrijeme da svoje planove provodite u stvarnost. Svatko ima dodijeljene zadatke koje mora izvršiti te o kojima mora voditi dnevnik kako bi kasnije mogao/la na idućem sastanku Vijeća izvijestiti o vlastitom napretku.	Ivan može istaknuti kada je otvorio i koje mreže, koji mu je plan objava i sl., Mateo može obavijestiti Vijeće kada je poslao e-poštu s upitom pravobraniteljici, je li odgovorila i sl.
VII	REEVALUACIJA	Tijekom obavljanja zadataka, nužno je imati par sastanaka u kojem se prati napredak svih članova i u kojem se evaluira njihov rad kako bi se poboljšao u trenutnu akcije, ako je moguće. U svakom slučaju, po završetku svih zadataka važno je da svatko dobije povratnu informaciju na svoj rad.	Katarini uprava škole nije odobrila prosvjed pa je voditelj Petar predložio kontaktiranje MZO-a i policije za više detalja.
VIII	DOVRŠAVANJE ZADATAKA	Važno je da svi planirani zadaci privedu svojem kraju. To ne znači nužno da svi moraju biti uspješni, ali moraju se pronaći određene alternative u slučaju nemogućnosti provedbe inicijalnog zadatka ili preskakanje tog zadatka o čemu donosi odluku Vijeće. Moraju postojati jasni ciljevi i rezultati kojima će se mjeriti je li uspješno odrađen zadatak i što se smatra kraj zadatka.	Plakati su postavljeni, predavanje i prosvjed je održan, kampanja na socijalnim mrežama dostigla je veliku popularnost među zajednicom
IX	IZRADA IZVJEŠTAJA	Svaki član koji je dobio zadatak je pisao dnevnik tijekom izvršenja obaveza iz čega je napisao detaljan izvještaj kako bi i drugi članovi mogli popratiti njegov tijek aktivnosti – problemi s kojima se susretao, kako ih je riješio, način komunikacije, posljedice, rezultati, zadovoljstvo sudionicima i njihovi prijedlozi/komentari, postignuti efekti (kratkoročno i dugoročno) itd. koje je su Vijećnici zajedno spojili u sveukupni tzv. projektni izvještaj.	Iva nije imala potrebna sredstva za izradu plakata pa se obratila lokalnoj udruzi koja radi s mladima od kojih je dobila pomoć i vrijedne savjete kako prikupiti novce, a savjete je s drugima kroz izvještaj podijelila i tako uspješno riješila svoj zadatak.

X	ANALIZA ISKUSTVA	<p>Nakon samostalnog proučavanja, na zajedničkom sastanku se komentiraju i obrađuju podaci kako bi se napravila završna evaluacija i sastavio ukupni izvještaj cijelog projekta te razmijenila iskustva i prokomentirali dobiveni rezultati.</p>	<p>Petar je zadovoljan jer vidi da su učenici u školi postali osjetljiviji ovakav oblik vršnjačkog nasilja i škola dobiva učestale prijave zbog čega Školski odbor je pod pritiskom izmijeniti Statut škole kako bi se više senzibilizirao i prilagodio modernim potrebama</p>
---	------------------	--	--

UČENICI NA PAPIR STAVLJAJU IDEJE

(proces transkripcije i pretvorbe ideja u projekt)

OBRAZAC MODULA

(forma slična za projekte, navodi učenike/ce kako da usustave želje i planove: što je problem? koga možete kontaktirati? što želite učiniti? koji je protokol postupanja? što vam je potrebno? koje su moguće prepreke u procesu? itd.) → (proces prevođenja napisanog i dogovorenih zadataka u akcije)

PROJEKTI IZVJEŠTAJ

(obrazac kojim mogu putem vođenja svojih dnevnika prenijeti korisno stečeno znanje i iskustvo na sljedeću generaciju Vijeća)

EVALUACIJSKI LISTIĆ

(forma ankete, navodi učenika/cu kako da preispitaju i reevaluiraju svoj rad: kako je bilo? tko je radio što? koji su problemi nastali u procesu? kako ste ih riješili? koliko ste zadovoljni rezultatima? što ste mogli poboljšati?)

USPJEH!

III.

Pitanja za predstavnike/ice vijeća učenika

Pitanja su namijenjena bivšim ili sadašnjim predstanicima/cama vijećima učenika za kreaciju izlaganja rada vijeća učenika u svojoj školi. Također, može poslužiti za refleksiju i evaluaciju rada te osvještavanje stečenih znanja i kompetencija.

Pitanja su postavljena u prošlom vremenu, ali mogu se preformulirati i za sadašnje vrijeme, ako je Vijećnik/ca i dalje aktivan/na.

1. **Zašto si se odlučio/la prijaviti u Vijeće učenika/ca?**
2. **Koji su bili tvoji zadaci u Vijeću učenika/ca?**
3. **Što si naučio/la tijekom svojeg mandata u Vijeću?**
4. **Koje značajne promjene je Vijeće u godini tvojeg mandata učinilo za školu ili zajednicu?**
5. **Je li bilo problema u Vijeću tijekom mandata, i ako da, kako ste ih riješili?**
6. **Što bi poručio/la budućih kandidatima/kinjama Vijeća?**
7. **Kakva je bila tvoja komunikacija s drugim Vijećnicima/cama?**
8. **Koliko vremena ti je oduzimao posao u Vijeću?**
9. **Jesi li obnašao/la neku poziciju predsjednika/ce, zamjenika/ce ili zapisničara/ke i ako da po čemu se to razlikovalo od tvojeg posla kao član/ice Vijeća?**
10. **Ako bi imao/la ponovnu priliku biti u Vijeću, bi li bio/la i zašto?**

IV. Iskustvo škola

PRVA RIJEČKA HRVATSKA GIMNAZIJA RIJEKA

Vijeće učenika/ca ima važnu ulogu u radu škole. Predstavnicu/ce u Vijeću učenika/ca ne ustručavaju se postavljati pitanja, iskazati svoje potrebe i davati prijedloge za poboljšanje odgojno-obrazovnog procesa. Ponekad stručna služba ili ravnateljica Vijeću učenika/ca predlažu aktivnosti, a ponekad predstavnici/ce u Vijeću učenika samostalno daju ideje i realiziraju aktivnosti koje se provedu u školi. Povratne informacije predstavnika/ca razrednih odjela u Vijeću učenika uzimaju se ozbiljno i potrebne su da bi odgojno-obrazovni proces kvalitetno funkcionirao.

Sjednice Vijeća učenika nastavljene su i u vrijeme kada se nastava odvijala online, jer nam je bilo važno uključiti učenike/ce u rad škole u posebnim uvjetima. Sjednice su održavane online, putem platforme Microsoft Teams. Kao i tijekom nastave uživo, sjednicu bi sazvala predsjednica Vijeća učenika u dogovoru s psihologinjom i ravnateljicom. Tijekom nastave uživo držali smo se epidemioloških mjera te su se sjednice provodile uživo u školskoj dvorani kao najvećoj prostoriji u školi.

Tijekom ovih godinu dana, bilo online nastave ili uživo, naglasak u radu bio je očuvanje fizičkog i mentalnog zdravlja. Teme su bile aktualne, ovisno o potrebama učenika/ca. Grupa učenika/ca trećeg razreda izradila je materijale za učenike/ce prvih razreda u sklopu projekta Akcija za 5, koji su uključivali teme kao što je održavanje mentalnog zdravlja i učiti kako učiti.

OSNOVNA ŠKOLA MERTOJAK SPLIT

U specifičnim uvjetima u kojima se rad u odgojno-obrazovnim ustanovama organizirao strogo ograničavajuće s obzirom na pedagoške standarde, uspjeli smo održati komunikaciju s učenicima/ama u okviru rada Vijeća učenika. Osim online komunikacije (ZOOM), na početku 2020. školske godine, provela sam dopisnu komunikaciju sa predstavnicima/ama Vijeća učenika poštujući potrebe i mogućnosti samih učenika/ca.

Osim virtualnog kutka dostupnog svim učenicima/ama na web stranici naše škole koji je postavljen u protekloj školskoj godini 2019./2020., na početku 2020./2021. koordinatorica Vijeća učenika sastavila je pismo za svakog predstavnika/cu razreda u kojima im je pružila ponajprije razumijevanje te podršku u trenutnim uvjetima te izradila upitnik. Njihov zadatak je bio da na sva pitanja iz upitnika odgovore uz pomoć svojih vršnjaka iz razreda kako bismo dobili zajedničko mišljenje svakog razreda o organizaciji rada i provođenja mjera zbog COVID-19. Prema odgovorima koje su učenici napisali, odlučilo se učenicima pristupiti kroz pedagoški opravdanu „sredinu“ u provođenju mjera jer ako to ne radimo onda naša uloga prosvjetnog radnika gubi smisao u ovom trenutku.

Upravo u ovoj kriznoj situaciji pitanje učenika za mišljenje je od presudne važnosti. Obraćajući im se, dajemo im do znanja da nam je njihovo mišljenje bitno. Osim toga, dobivamo direktnu povratnu informaciju o kolektivnom stanju, vezano za suočavanje sa ovom specifičnom situacijom. Uvažavajući njihovo mišljenje kontinuirano naglašavam učiteljima nezavidnu poziciju učenika u trenutnoj situaciji te kako to cijelo vrijeme trebamo imati na umu u tijeku odgojno-obrazovnog procesa. Također, roditeljima osvještavam položaj njihove djece kojeg trebaju biti svjesni prilikom svojih očekivanja od njih. Na kraju, što je i najbitnije, pokušavamo olakšati učenicima ovu situaciju s kojom su već predugi period suočeni.

UPITNIK

Razred: _____

Pitanja za predstavnike/ce Vijeća učenika/ca:

- Jeli vam draža nastava u školi organizirana prema epidemiološkim mjerama ili vam je bilo draže kada je bila *na daljinu*?
- Što vam je najteže poštivati od zadanih mjera?
- Odvija li se nastava na zanimljiv način?
- Osjećate li se sigurno u školi?
- Imate li osjećaj da vas odrasli (roditelji i učitelji) razumiju i dovoljno poštuju?
- Jeste li u razredu dovoljno povezani i složni kao prijatelji?
- Da možete nešto promijeniti u ovom trenutku, to bi bilo...
- Slažete li se za izbor predsjednika/ce i zamjenika/ce Vijeća učenika/ca?

Kada ispunite, ubacite odgovore u Sandučić povjerenja!

OSNOVNA ŠKOLA POREČ

Organizaciju rada Vijeća učenika u uvjetima povezanim uz COVID-19 prilagodili smo trenutačnoj situaciji, temeljem dokumenata: Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije covid-19 vezano za rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola u školskoj godini 2020./2021., Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Zagreb, 24. 8. 2020. i Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanim s bolesti COVID-19 u pedagoškoj/školskoj godini 2020./2021., MZO, 3. 9. 2020.

Promišljajući kako organizirati rad Vijeća učenika rukovodili smo se načelom sveukupne dobrobiti djece – uvažiti njihova prava, omogućiti im da ih se čuje i uvaži, a pri tome sačuvati njihovo zdravlje.

Rad Vijeća učenika 1. - 4. razreda organiziran je putem pisanih obavijesti za učenike. Na taj način osim samih učenika s njihovim radom su upoznati i njihovi učitelji i roditelji.

Rad Vijeća učenika 5. – 8. razreda organiziran je u virtualnoj učionici Vijeće učenika u alatu MS Teams. Virtualna učionica služi za video konferencije, informiranje učenika i poticanje učenika na iznošenje vlastitih stavova.

Koordinator Vijeća učenika informira Učiteljsko vijeće o zaključcima sjednica Vijeća učenika.

Nastojali smo učenike kvalitetno informirati o situaciji i mjerama koje se poduzimaju u cilju zaštite fizičkog zdravlja. Za informiranje s o koristili sve raspoložive komunikacijske kanala (društvene mreže Viber, e-mail, web stranica škole, digitalni alati MS Teams, aplikacije...), sa svim dionicima odgojno-obrazovnog rada: učiteljima, učenicima i roditeljima.

Briga za mentalno zdravlje učenika je stalna tema rada stručnih tijela škole - razrednog i učiteljskog vijeća. Na sjednicama se koriste rezultati ispitivanja koje je provodila stručna služba škole u cilju unaprjeđivanja skrbi i zaštite mentalnog zdravlja učenika: Iskustva učenika s online nastavom (travanj 2020.), Emocionalna temperatura učenika (veljača 2021.)

Prijedlozi Vijeća učenika unaprijedili su i unaprjeđuju provođenje nastave na daljinu i organiziranje rada škole u virtualnim i realnim uvjetima za vrijeme trajanja pandemije. Svojim pisanim prijedlozima na Radnom listiću za članove Vijeća učenika učenici su potaknuli teme za raspravu na sjednicama Vijeća učenika. Nakon rasprave doneseni su zaključci s kojima je upoznato Učiteljsko vijeće.

Vijeće učenika, uz pomoć stručnih suradnika, na online sjednici Vijeća učenika 9.2.2021. direktno je sudjelovalo u izradi upitnika *Moja emocionalna temperatura*. Predstavnicima Vijeća učenika/ca prvi su rješavali upitnik i aktivno davali svoje primjedbe i sugestije u cilju poboljšanja upitnika. Upitnik je, nakon usuglašavanja s predstavnicima Vijeća učenika/ca, podijeljen svim učenicima/cama od 5. do 8. razreda radi prikupljanja podataka o utjecanju pandemije i online učenja na emocionalno stanje učenika/ca i osmišljavanje podrške učenicima/ca.

Predstavnicima Vijeća učenika ujedno su preuzeli zadatak poticati vršnjake na ispunjavanje upitnika, iskazivanje učeničkih emocija i zadovoljstva s nastavom na daljinu te upoznavanje razrednog odjela s poduzetim mjerama podrške.

I MENE ZE PITA!

Preporuke za uključivanje vijeća učenika u donošenje odluka koje se tiču učenika u kriznim situacijama i izvan njih

